

De oude Wessels en zijn gezin (eene Betuwsche novelle) – J.J. Cremer

Gedateerd: augustus 1854

Grootvader Wessels draagt de zorg voor zijn twee kleinzoons Frerik en Bart. Bart is lui en dik en Frerik is ijverig. Via loting moet Frerik in militaire dienst. Bart gaat het pachtgeld naar de baron brengen. Wanneer hij onderweg ziet hoeveel geld er in het zakje zit, gaat hij er vandoor en komt niet meer terug. Jonkheer Alfred valt Doortje, de vriendin van Frerik, lastig. Na verloop van tijd komt Frerik weer thuis. Alfred moet aan Doortje vergeving vragen voor zijn gedrag, en als schadevergoeding het pachtbedrag betalen. Doortje en Frerik trouwen. Dan komt Bart berooid weer thuis.

1e druk in: Geldersche Volksalmanak voor 1855. Arnhem: IS. AN. Nijhoff en zoon, 1855. jrg. 21, p. 35-93.

2e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem: De erven Loosjes, 1856. dl. 1. p. 61-120.

3e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem: De erven Loosjes, 1860. 2e druk. p. 37-72.

4e druk in: Betuwsche novellen. Haarlem: De erven Loosjes, 1869. p. 37-72.

5e druk in: Betuwsche novellen. – Een reisgezelschap. Leiden: P. van Santen, 1877. Romantische werken, dl. 1. p. 22-48.

6e druk in: Betuwsche novellen en een reisgezelschap. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1887]. 6e druk. Vijftig-cents-editie, no. 21.

7e druk in: Wiege-Mie. De rechte Jozef. De oude Wessels. De reis van Meeuwsen. Leiden: A.W. Sijthoff, [1905]. p. 24-47. Leidsche herdrukken, no. 14.

8e druk in: Betuwsche novellen en een reisgezelschap. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [c.a. 1915]. 7e druk. p. 23-47. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

9e druk in: Betuwsche novellen en een reisgezelschap. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1917]. 8e druk. p. 22-47. Romantische werken. Rode serie.

10e druk in; Betuwsche novellen en een reisgezelschap. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1917]. 8e druk. p. 22-47. Romantische werken. Blauwe serie.

11e druk in: Betuwsche novellen en een reisgezelschap: Wiege-Mie ...[et al.]: Naar de originele uitgave verschenen ca. 1890 bij A.W. Sijthoff – Leiden. Nijmegen: Uitgeverij "Historie", 1982. p. 22-47. ISBN 90.6313.015.5. Met een woord vooraf van J. Brouwer. p. 22-47.

12e druk in: Betuwsche novellen, en Een reisgezelschap. Kindle editie. 14 oktober 2014. Productgegevens ASIN: B00OAM12R4. bron-ISBN: 3849542351.

13e druk: Betuwsche novellen, en Een reisgezelschap. E-book 1230002054636 19 december 2017 Adobe ePub. EAN 1230002054636.

14e druk in: Betuwsche novellen, en een reisgezelschap. Apple books. 2017. Epub van uitgave 1880.

15e druk in: Betuwse novellen en een reisgezelschap: o.a.: Wiege-Mie, De rechte Jozef, De oude Wessels en zijn gezin, De reis van Gerrit Meeuwsen en zien zeun noar de Amsterdamse karmis, Een zoogmoeder, De vriend van den huize / van J.J. Cremer. Rotterdam: Calbona Uitgeverij, 2018.

Oorspronkelijke uitgave: 1853. ISBN: 978-94-9257594-4 (paperback)

16e druk in: Betuwsche novellen, en Een reisgezelschap. Good press. E-book 4064066311698. 08 februari 2022 Adobe ePub. EAN 4064066311698

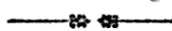
Geldersche Volks-almanak, 1855:

DE OUDE WESSELS EN ZIJN GEZIN (*).

(EENE BETUWSCHE NOVELLE.)

DOOR

J. J. CREMER.

» Ge zegt niks, FRERIK.»
» Gij ook niet, grootvader.»
» Nee, mien jong, da wee'k wel, moar 'k docht ook
oan merrege.»
» Doar docht ik krek oan,» hernam FRERIK.

Advertentie in Opregte Haarlemsche courant van 9 december 1854:

GELDERSCHE
VOLKS-ALMANAK
VOOR HET JAAR 1855.

Prijs 75 Ct. Karton 90 Ct. Verg. op snede in étui f 1,50

Men vindt hier o. a. *Geschiedenis*, als: Gelderland's Geschiedenis belangr. voor gevoel en verbeelding, door Mr. Is. AN. NIJHOFF; — De oude Vestingwerken der stad Arnhem, door P. NIJHOFF; — Maas en Waal; — Geld. Schilders en Schilderssen; — *Novellen*, als: De oude Wessels en zijn gezin, door J. J. CREMER; — Oost West, thuis best, door den OUDEN HEEK SMITS; — Teunis-Oom in 't Buitenland, door Dr. DONKERSLOOT; — De Kaartlegster, door MIDDELBEEK; — *Poezij*, als: Te Oosterbeek, door S. J. VAN DEN BERGH; — Geerte van Apeldoorn, door W. J. VAN ZEGGELEN; — In den Oogst, door Dr. RÖMER; en nog veel meer andere lectuur, benevens 4 fraaije Plaatjes, waarbij een *Gezigt op het Dorp Oosterbeek* en een op de *oude Sabelspoort te Arnhem*.

Algemeen handelsblad van 12 december 1854:

Onder de nieuwe jaarboekjes viel ons de Geldersche Volks-Almanak in het oog. Daarin is veel goeds en schoons. Het *Huisgezin van den Ouden Wessels*, eene novelle door J. J. Cremer, is vol echten humor, keurig van vorm, bevallig van inkleeding en nuttig van strekking. Maar vooral vestigen wij de aandacht onzer lezers op de *Herinnering aan de Vestingwerken der Stad Arnhem*, door P. Nijhoff, als eene belangrijke bijdrage tot de geschiedenis, niet alleen van Gelderlands hoofdstad, maar van de versterkingskunst in het algemeen, en als eene proef van de belangrijke resultaten, welke het oordeelkundig onderzoek van lands- en stedelijke archieven ook voor dat onderwerp opleveren kan.

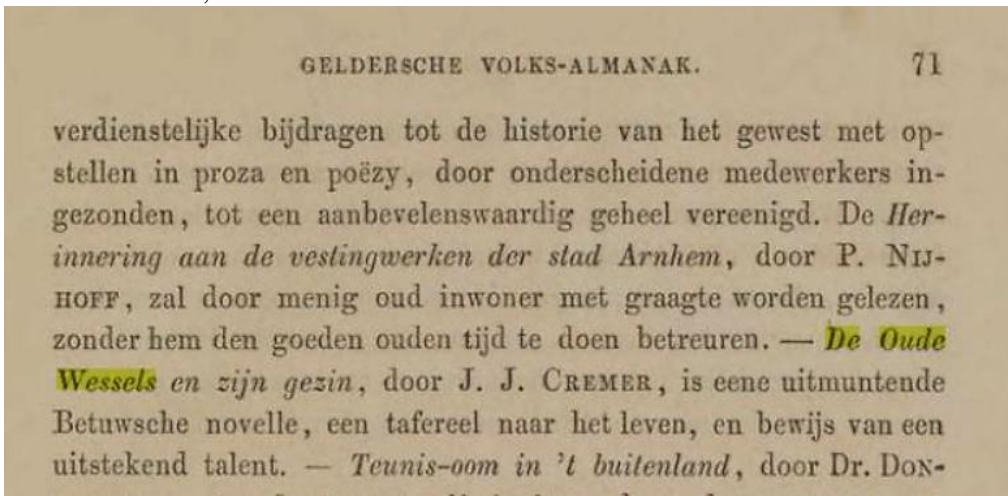
De tijdspiegel, 1855:

blinkt; J. J. Cremers Betuwsche novelle, *De oude Wessels en zijn gezin*, dat echter meer tact verraad in de voorstelling van de gesprekken der eenvoudige landlieden, dan het getuigt van diepte in de beschrijvingen des auteurs. Waar hij over de zeden en gewoonten van Gelderlands dorpen spreekt, is hij toch meestal gelukkiger, dan waar hij zelf redeneert—als b. v. op blz. 43 en 44, waar hij eene opgaande zon schildert en over den invloed daarvan redekavelt. Doch dit is slechts een sproetje op een schoon gelaat.

Vaderlandsche letteroefeningen 1855:

Nº. 9. De *Geldersche Volks-Almanak* biedt ditmaal slechts weinig stukken aan van geschiedkundige waarde. Men vindt er van den Redakteur: *de Geldersche plooijerij bijzonder te Nijmegen*; van J. SCHOONDERMARK: eene voorlezing *over Jonker ADAM VAN DEELLEN*; van G. HANSLOOP WERNER: *over de hutbewoners in de gemeente Oldebroek*; van G.F. MIDDELBEEK: *een paar schetsen*; van P. NIJHOFF: *het huis Hulkestein*, en iets *over de invoering der aardappelen*, van een ongenoemde. Maar de lektuur dien hij er bijvoegt bevat zeer aardige stukken. De zoogenaamde TINARLO, en de Heeren DONKERSLOOT, CREMER en WANSLEVEN zijn vindingrijke, geestige Novellisten. Nevens hunne bijdragen ontvangt men hier een alleraardigsten *Zeemansbrief*; wel aan het adres van *Jonggehuwden*, maar dien zeker elk met genoeg zal lezen: hij is geheel in scheepstermen geschreven door J.C.K., en als dat van onzen wakkeren Vice-Admiraal KOOPMAN is, dan heeft dat stukje dubbele waarde. De bijdragen in poëzij of dichtmaat geleverd door QUACK, GEWIN, VAN DEN BOR, RÖMER, VAN ZEGGELEN en een paar ongenoemden zijn, wij behoeven dat niet te verzekeren, verdienstelijk. Ook de plaatjes zijn goed.

Het leeskabinet, 1 februari 1855:

Opregte Haarlemsche courant, 29 november 1856:

* * Bij de ERVEN LOOSJES, te Haarlem, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

BETUWSCHENOVELLEN

DOOR
J. J. CREMER.

Twee deelen in één band met Vignetten. Prijs *f* 1,30

Inhoud. Eerste deel: I. Een Betuwschen Landman met zijn Zoon op reis naar de Amsterdamsche Kermis. — II. Wiege-Mie. — III. *De oude Wessels en zijn Gezin.* — Tweede deel. I. De Regte Jozef. — II. Deine-Meu.

Een uitmuntend **geschenk** met de aanstaande Feesten en zeer geschikt voor Leesgezelschappen!!

Het leeskabinet, 1857:

Van de overige Novellen — *Wiege-Mie*, *de Oude Wessels en zijn gezin*, *de Regte Jozef* en *Deine-meu* — zijn de tweede en vijfde uitmuntende stukjes, terwijl de andere, ofschoon onzes inziens minder in gehalte, toch de opname wel waard zijn in dit bundeltje, waaraan wij een tal van koopers wenschen.

N. T.

om te zien te verschijnen.

De twee deeltjens *Betuwsche Novellen* van den heer J. J. CREMER bevatten vyf verhalen : een *Betuwsch Landman met zijn zoon op reis naar de Amsterdamsche kermis* (dat alleen onder de vyf van luimigen aerd is), *WIEGE-MIE*, *DE OUDE WESSELS EN ZIJN GEZIN*, *DE REGTE JOZEF*, en *DEINE MEU*. Deze *Novellen* munten in 't algemeen uit door hun eenvoudig gevoel, door hunne waerheid. Als zoo vele romanschryvers stygt de heer J. J. CREMER op geene stelten, om verheven te schynen; als zoo veel anderen kruipt hy niet op den grond, om natuerlyk te zyn : hy is verheven, zonder bombast, natuerlyk en eenvoudig zonder platheid. By hem geene weidsche beschryvingen, geene verre omhael van holklinkende woorden, van schitterend klatergoud, om het ydele van zyn verhael te verbergen; overal treft ons de natuer in al hare waerheid met hare frissche.

Vaderlandsche letteroefeningen 1857:

trigue in alle oude romans te lezen; *de oude Wessels en zijn gezin*, daarentegen, is een eenvoudig verhaal, dat zich zeker met genoeg zou doen lezen, indien wij niet zoo weinig van de karakters der handelende personen leerden kennen, hetgeen welligt daaraan toe te schrijven is, dat in het kleine cadre de personen elkaâr verdringen; om die zelfde reden boezemt *de regte Jozef* ook minder belang in. Verre weg het beste ver-

Algemeene konst- en letterbode, 1857:

Het 3e stukje uit het eerste deel, *de oude Wessels*, vinden wij allerliefst en van alle het best gecomponeerd. Er is in die voorstelling iets levendigs en frisch's, iets natuurlijks en gezonds, dat behaagt. Wie van de novelle het volle en doorwerkte van den roman eischt, vergt te veel; zij kan niet eene geheele ontwikkeling van karakters, eene aan-een-ketening van oorzaken en gevolgen geven en moet zich tot omtrekken bepalen, en die omtrekken zijn hier fiksich genoeg om de persoonlijkheden te doen uitkomen en tot een geheel te doen samenwerken. Eene menigte behaagelijke en treffende details vinden wij ook hier. De zousop-

gang is waarlijk Claudiaansch, en de laatste avond, dien de loteling t' huis is (wij denken hier ook aan Conscience's *Loteling*), en daarbij de teekening van den ouden braven grootvader, van haar die de vertrekkende bij die gelegenheid bemerkt te beminnen, die geheele scène komt ons allerliefst en voortreffelijk voor.

LEESGEZELSCHAPPEN.

Bij de ERVEN LOOSJES, te Haarlem, ziet het licht:

BETUWSCHÉ NOVELLEN.

DOOR

J. J. CREMER.

Twee deeltjes in één band, met twee vignetten. Prijs f 1,30.

INHOUD: *Eerste deel.* I. Een Betuwsch landman met zijn zoon op reis naar de Amsterdamsche kermis. — II. Wiege-Mic. — III. De oude Wessels en zijn gezin. — *Tweede deel.* I. De regte Jozef. — II. Deine Meu.

Het *Zondagsblad* zegt.... Goede, degelijke lectuur! Zij getuigt van kennis van 't menschelijk hart, ook van dat, 't welk onder een boerengewaad klopt. 't Zijn tooneelen uit het werkelijke leven, zooals zich die onder het rieten dak voordoen. — Laat menigen vreemden roman liggen en koopt *dit* werkje. Gij kunt er met veel genot veel uit leeren.

(10)

Wij vernemen met genoegen, dat aan eenige novellen van onzen gevierden schrijver J. J. Cremer, andermaal de eer eener vertaling in het buitenland is te beurt gevallen. Dezer dagen toch werden onder den titel van *Scènes villageoises du pays de la Gueldre*, bij den boekhandelaar H. Casterman te Parijs uitgegeven vier zijner novellen, *Deine Meu*,

Wiege-Mie, *de Familie Wessels* en *het Einde*, in het Fransch vertaald door André Carol. Deze stukken zijn goed overgezet, en geven een duidelijk b wijs, dat men den talentvollen schrijver ook in den vreemde op prijs weet te stellen. (N. R. C.)

Algemeen handelsblad, 20 december 1861:

Aan eenige novellen van onzen beroemden schrijver J. J. Cremer, is andermaal de eer eener vertaling in het buitenland te beurt gevallen. Dezer dagen toch werden onder den titel van *Scènes villageoises du pays de la Gueldre*, bij den boekhandelaar H. Casterman te Parijs uitgegeven vier zijner novellen, *Deine Meu*, *Wiege Mie*, *de Familie Wessels* en *het Einde*; in het Fransch vertaald door André Carol. Deze stukken zijn goed overgezet.

Potgieter in De gids van 1862:

1)

W. D-s. (Potgieter) heeft in April 1862 ('Gids, Bibliographisch Album' bl. 614-624) eene vrij uitvoerige beoordeeling van Cremer's novellistischen arbeid geschreven. Hij erkent, dat de Betuwsche Novellen in den smaak vallen, al 'behoort de auteur niet tot de veelzijdigste.' Hij prijst in hem: 'Gemakkelijkheid van uitdrukking, bij bevattelijkheid van gedachte; slag bovenal, slag de snaren van het gevoel te doen trillen.' Ook geeft hij toe, dat Cremer 'het geluk heeft, ons eene nieuwe wereld te ontsluiten, zij het ook maar die van den boer, grenze zij ook bij wijle aan die der bedelarij.' Maar reeds de eerste vertelling: 'Wiege Mie' lijdt aan onwaarschijnlijkheid en overdrijving. 'De oude Wessels' is het beste verhaal der eerste verzameling van 1856. In 'Deine Meu' heeft de auteur met 'flinke, forsche toetsen Teun Dissels' verval van kwaad tot erger geschetst. De studie der landlieden is niet diep genoeg, en de personen van hooger stand zijn louter

Leeuwarder courant, 3 oktober 1869:

BETUWSCHE NOVELLEN, door J. J. CREMER, Haarlem bij de Erven Loosjes.

„Meer dan een uitgever, verhaalt de heer Cremer in zijne voorrede voor den eersten druk van deze verzameling, meer dan een uitgever heeft mij aangezocht, om de verspreide Novellen verzameld in het licht te zenden.” Inzonderheid stelden de Erven Loosjes er prijs op om ze eens netjes in 't pak te steken, en, stond ik aan hen mijne kleivruchten af, ik hoop, dat zij met voordeel er mee zullen ter markt gaan.” De hoop was gegrond, wie zou niet gaarne deze „kleivruchten” genieten, nu ze „zoo netjes in 't pak” zijn en voor zoo lagen prijs worden verkocht? De inhoud bestaat in: *Een Betuwsch Landman met zijn zoon op reis naar de Amsterdamse Kermis, Wiege-Mie, De oude Wessels en zijn gezin. De regte Jozef, Deine-Meu.* Vijftig centen 't is wezenlijk een spotprijs voor zooveel goeds als hier wordt geboden. Gerust bevelen wij dan ook deze nieuwe uitgave aan.

Algemeen handelsblad, 28 november 1869:

Niet zonder eenige gedachte aan het ophanden St. Nicolaasfeest waarschijnlijk hebben de Erven Loosjes te Haarlem dezer dagen een nieuwen, zeer goedkoop en druk doen verschijnen van eenige Betuwsche Novellen door J. J. Cremer.

Behoeven wij iets tot aanbeveling van dit prettig boekje te zeggen? Vermoedelijk niet. Wij bepalen ons dus tot de mededeeling, dat de lezer daarin vinden zal, de volgende welbekende vrienden: *Een Betuwsch Landman met zijn zoon op reis naar de Amsterdamse kermis; Wiege-mie; de oude Wessels; de regte Jozef; Deine-Meu.*

Nieuws van den dag, 30 november 1872:

Bij de ERVEN LOOSJES, te Haarlem, zijn verschenen:

CREMER'S

Betuwsche Novellen.

Een Betuwsch landman met zijn zoon op reis naar de Amsterdamse kermis.

Wiege-Mie.

De oude Wessels en zijn gezin.

De regte Jozef.

Deine-Meu.

Een Reisgezelschap.

Deel I.

Eene Zoogmoeder.

De Vriend van den huize.

Deel II.

Ritter's Hans.

De Fransche komiek en de douairière.

Het einde.

(5664)

Prijs van elk deeltje 50 Cents.

Nieuws van den dag, 21 november 1877:

Bij P. VAN SANTEN, te Leiden, is verschenen het eerste deel van:

J. J. CREMER'S ROMANTISCHE WERKEN.

MET HET PHOTOGRAPHISCH PORTRET EN EEN VOORBERICHT VAN DEN SCHRIJVER.

INHOUD: Wiege-Mie. — De rechte Jozef. — De oude Wessels en zijn gezin. — De reis van Gerrit Meeuwsen en zijn zoon naar de Amsterdamse karmis. — Deine-Meu. — Eene Zoogmoeder. — De fransche komiek en de douairière. — De vriend van den huize. — Het einde. — Ritter's Hans.

Prijs in keurig gesteendrukt omslag f 1.50, in fraaie blauw linnen stempelband f 1.90.
CREMER'S Romantische Werken, complete uitgave, door den auteur herzien, zullen verschijnen in 60 afleveringen à 30 Cents of 12 deelen à f 1.50.

Aan de Intekenaars wordt gratis aangeboden, ter hunner keuze, een der kapitale Staalgravures van H. SLUIJTER naar de Schilderijen van JOZEF ISRAELS: Huiselijk Leed en Na den storm.

Voor hen, die deze uitgave wenschen te bestemmen voor Feestgeschenk, waartoe ze zich bijzonder eigent, diene het bericht, dat het 2e deel vóór St. Nicolaas het licht zal zien.

(5412)

Provinciale Drentsche en Asser courant, 22 februari 1883:

Veenhuizen, 20 Febr. Door den Minister van Justitie is met ingang van 1 Maart a.s. benoemd tot commies aan het Ie rijksgesticht alhier de heer *H. J. Wentink*, commies aan de cellulaire gevangenis te Utrecht. Tevens is de betrekking van boekhouder door deze benoeming met genoemden datum opgeheven.

— Gisteravond vergaderde alhier onze afdeeling der M. t. N. v. 't Algemeen; als spreker trad de heer *Beek*, adj.-directeur aan 't Ie rijksgesticht, op met de Betuwsche novelle: »De oude Wessels en zijn gezin.» Niets dan lof kan van den spreker in dezen gezegd worden. Ook de heer *Mensing* verdiende ten volle 't hem gegeven applaus voor zijne bijdrage: »Martha», gedicht van *Albert*.

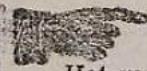
Nieuws van den dag, 3 september 1883:

Daar zijn ze!

100 Ct.

Lang gewacht!

Maar toch gelukt!

 De beste en geliefdste Werken van J. J. CREMER.

Het mocht ons gelukken Eigenaar te worden van de meest gezochte en meest verkochte afzonderlijke Uitgaven van CREMER's Werken, namelijk van: **Het Reisgezelschap**, in 2 deelen; Eerste deel. 1. Een Zoogmoeder. 2. De Vriend van den Huize. — Tweede deel. 1. Ritter's Hans. 2. De Fransche Komiek en de Douairière. 3. Het einde; en van de **Betuwsche Novellen**. 1. De Betuwsche Landman met zijn Zoon op Reis naar de Amsterdamsche Kermis. 2. Wiege-Mie. 3. **De oude Wessels** en zijn Gezin. 4. De rechte Jozef. 5. Deine-Meu.

Deze drie Deelen, afzonderlijke uitgave, zijn nog nooit in de tweede hand in prijs verminderd geweest. Wel hebben wij en andere Confraters te zamen meer dan 100,000 afzonderlijke uitgaven bij tientallen en bij vijftallen in één Pakket te zamen opgeruimd, doch deze 3 deelen waren daar nooit bij, als zijnde destijds voor afzonderlijke uitgaven het Eigendom van de Firma de ERVEN LOOSJES, te Haarlem.

Thans ruimen wij deze partij afzonderlijke uitgaven op voor slechts **f 1** de 3 bovengenoemde deelen, franco te huis. De aflevering geschiedt in volgorde, tegen toezending van Postwissel van Een Gulden, bij

GEBROEDERS KOSTER, Leliegracht, Amsterdam.

 Bezitters van CREMER's Novellen en Vertellingen, bovenstaande 3 deelen hebt ge waarschijnlijk nog niet in uw bezit. Maak dus van het oogenblik gebruik. (4777)

Nieuws van den dag, 29 april 1884:

Spiksplinternieuw.

Eerste deel. Een Reisgezelschap. — Een Zoogmoeder. — Een Vriend van den Huize.

Tweede deel. Een Reisgezelschap. — Ritter's Hans. — De Fransche Komiek en de Douairière. — Het Einde.

Derde Deel. Betuwsche Vertellingen. — Een Betuwsch Landman met zijn Zoon op reis naar de Amsterdamsche Kermis. — Wiege Mie. — **De oude Wessels** en zijn Gezin. — De rechte Jozef. — Deine Men.

Ja, werkelijk het is eene waarheid. Bij dit mooi Pakket Schrijfbehoeften geven wij deze drie spiksplinternieuwe Deelen van CREMER geheel Cadeau. Deze drie deelen behooren niet bij de vroeger door ons en anderen aangeboden 10 deelen, doch maken een afzonderlijke Serie uit (uitgave ERVEN LOOSJES) en komen dus ook niet voor in de vroeger aangeboden tien deelen.

Maar wat dit kolossaal mooie aanbod nog mooier, nog voordeliger, nog verrassender maakt is het volgende, dat wij u beleefd verzoeken met eenige attentie te lezen:

Van de door ons aangeboden Scheurkalenders met daaraan verbonden gelegenheid om de **Villa Fortuna**, te Nieuw-Loosdrecht, te kunnen Cadeau krijgen, hebben wij nog eene goede hoeveelheid overgehouden. De tijd voor Scheurkalenders is natuurlijk voorbij. Nu hebben wij uit die overgeschoten Exemplaren al de Bons uitgehaald en zullen deze geheel Cadeau maken, ten einde daardoor de gelegenheid te ontnemen, dat wij zelve de **Villa Fortuna** kunnen houden. Ieder Kooper van zoo'n prachtvol Pakket voor slechts *f* 1.25 met drie deelen van CREMER er bij Cadeau ontvangt bovendien daarbij nog gratis een van die overgebleven nummers voor de **Villa Fortuna**, zoodat, indien op het nummer dat men Cadeau krijgt de *f* 100,000 valt in de 316e Staatsloterij (en op een der nummers die wij afgeven moet dat zeker gebeuren), de Houders daarvan als Cadeau in het bezit wordt gesteld van de allerhefste, onlangs fraai gerestaureerde **Villa Fortuna**, te Nieuw-Loosdrecht, met grooten Tuin, Moestuin, Boomgaard, Schuur, fraai Kippen- en Duivenhok, Schuilenhuis, Zeilvaartuigje enz. enz. enz., te zamen groot ruim 2200 Meters.

Let wel. In zoo'n pak heeft men niet, zooals bij de Scheurkalenders, de kans een Bon voor de Villa te kunnen vinden, neen! bij elk Pakket zal men nu zeker een Bon vinden voor de **Villa Fortuna**, die wij er gratis bij doen. Haast u dus vóór dat het te laat is. De Villa wordt intusschen door een onzer zoolang zelve bewoond, opdat dezelve dan beter en in goeden staat onderhouden wordt. Zend nu maar dadelijk Postwissel van *f* 1.25 aan **GEBROEDERS KOSTER**, Leliegracht 28, of zend met *f* 1.25 á contant bij onzen Opvolger in het Winkeldebet, Leliegracht 26. Amsterdam.

Veenammer courant, 20 november 1886:

VEENHUIZEN, 16 Nov. In de vergadering van het Nut, gisterenavond gehouden, trad als spreker op de heer *M. Wolff Jr.* die tot onderwerp koos "**De oude Wessels** en zijn gezin", één der Betuwsche Novellen van *Cremer*. De bijdrage, getiteld "**Vergolden**" (Schrijver onbekend) werd geleverd door den heer *W. Abresch*. Bij afwezigheid van den president bedankte de heer *Ebbing*, vice-president, beide sprekers voor den genotvollen avond, dien zij der vergadering hadden verschaft.

Algemeen handelsblad, 4 december 1905:

HERDRUKKEN (Leidsche). 14. J. J. Cremer, Wiege-
Mie. — De rechte Jozef. — **De oude Wessels.** —
De reis van Meeuwsen. Leiden, A. W. Sijthoff.
So. (II, 63 blz.) f 0.10.

De vrouw, 15 december 1906:

Lijst van aanbevelenswaardige kinderboeken. 1)

Met jongelui boven 14 kan men m. i. ook gerust lezen *De drie getrouwen* van Gustav Frenssen, bij C. L. G. Veldt, te Amsterdam.

Welke van de werken van Dickens, Walter Scott, Van Lennep, Bosboom Toussaint, Schimmel, Cremer, Fritz Reuter, Shakespeare, Vondel en andere klassieke schrijvers, de ouders voor hun „rijpere jeugd” geschikt achten, kunnen deze zelf natuurlijk beoordeelen. Ik wijs hier op de goedkoope uitgaaf van Scott bij D. Bolle te Rotterdam, het „Letterkundig Pantheon” bij W. J. Thieme te Zutphen, waarin men Vondeis werken gedeeltelijk vindt, en de zoeven genoemde „Leidsche herdrukken”, waarin men veel van Cremer en Van Lennep vindt, o. a. de volgende:

J. J. Cremer: *'t Pauweveerke, 't Kriekende Kriekske, Kruuzemuntje, Op de Kniehorst, Bruur Joapik, 't Blinkende Hoanje, Oan 't kleine Revierke, Grietje op Heuningsarf, Bella Roel, 't Hartje op de Veluw, Deine-Meu, Van binnen en van buuten, Eene Zoogmoeder, De Koffievrouw, Wiege Mie, De rechte Jozef, De oude Wessels, De Reis van Meeuwsen, De Vriend van den Huize, Op den Zolder, Fabriekskinderen, Monte Carlo, Naar omhoog, enz., De Betuwsche Neef, Ritters Dans.*

Het volk, 12 november 1907:

Bij de firma A. W. Sijthoff te Leiden verschenen een serie „Leidsche herdrukken,” à 10 ct. per deeltje. Hierbij vindt men veel van Van Lennep en Cremer, dat voor jongelui boven 14 à 15 jaar heel geschikt is. Ik noem hier de volgende deeltjes: No. 3. J. J. Cremer: „'t Blinkende Hoanje” en „Oan 't kleine Revierke”. No. 2. J. J. Cremer: „Op de Knieborst” en „Bruur Joapik”. No. 32. J. J. Cremer: „Het einde” en „Een dag in de residentie”. No. 14. J. J. Cremer: „Wiege Mie”, „De Rechte Jozef”, „De oude Wessels” en „De reis van Meeuwsen”. No. 29. J. J. Cremer: „De vriend van den huize”, „Op den zolder”. No. 25. J. J. Cremer: „De fransche Komiek en de Douarière” en „Een dansles op Mydervoort”. No. 1. J. J. Cremer: „'t Pauweveerke”, „'t Kriekende Kriekske” en „Kruzemuntje”. No. 4. J. J. Cremer: „Grietje op 't Heunings-arf” en „Bella Roel”. No. 10. J. J. Cremer: „'t Hart op de Velûw”, „Deine Meir” en „Van binnen en van buten”. No. 17. J. J. Cremer: „De Betuwsche neef” en „Ritter Hans”. No. 18. J. J. Cremer: „Eene Zoogmoeder” en „De Koffievrouw”.

Het centrum, 7 januari 1911:

Hij wist vader te wijzen het huis waar vóór 30 jaar Cremer was geboren, de schilder, die uit 's-Hage in den zomer hier buiten op Oldenhof zulke mooie Geldersche novellen kwam schrijven: »Wiege Mie« en »de oude Wessels en zijn Gezin«, en »de Reis van Gerrit Meeuwsen« en »Deine Me« en nu laatst »Pauweveerke« en »het Kriekende Kriekske«. Hij wist waar Lindo

Nieuwe Hoornsche courant, 18 februari 1922:

— Onze nutsvereniging hield j.l. Maandag haar laatste vergadering met dames in dit seizoen. Als spreker trad op de heer Jb. van der Oord, die 't niet zeer talrijk opgekomen publiek vergastte op een mooie schets van J. J. Cremer, getiteld: „De oude Wessels en zijn gezin”. Bijdragen werden geleverd door den heer J. Terpstra „De Plaatsvervanger”, door F. de Sinelajr „Nederland”, een eigengemaakt gedicht met pianobegeleiding door mej. T. Koeman—Groot; „In Sneeuwftijd” en „Middel voor Kiespijn” door den heer L. Langedijk; „De Kamerjacht” door mej. T. Koeman—Sluis, terwijl de heer O. Baas de rij sloot met „Naar den Wonderdokter”. In de pauzes werd menig opgewekt lied gezongen. Ongeveer 11 uur sloot de vici-voorzitter de bijeenkomst met een woord van dank aan den spreker en allen, die iets hadden bijgedragen tot 't welslagen van den avond.

Schager courant, 11 mei 1939:

EEN LEERZAAM VERHAAL

DE OUDE WESSELS EN ZIJN GEZIN. —

„Ben je in de Assurantie?”

In de astransie . . . herhaalde Wessels: Joa B'ron, 'k zal oe zeggen, 'k zou wel . . .”

Weder verliepen er drie dagen. De warmte bleef aanhouden. Wessels zat voor de deur; 't was omstreeks twee uren na een middag en de oude man zag in de verte, dat de lucht begost te smèren (bewolkt worden).

Zoch toen het langzamerhand zoo donker werd alsof het tegen den avond liep en hij eensklaps een geluid vernam alsof de regendruppels, in steenen veranderd, al kletterende neervielen, en eenige glasruiten rinkelend naar binnen vielen, toen viel ook Wessels met de kreten:

„O God! da's HOAGEL, doar geet 'i, achterover in zijn ouden leunstoel En ja, HET WAS HAGEL.

(Uit Betuwsche Novellen van J. J. Cremer, 1827—'80).

Het verhaal is oud en toch ieder jaar weer nieuw; telkens weer hagelt het, ook op plaatsen, waar de herinnering aan groote hagelschade is vervaagd.

Verzekert U. voor het te laat is bij

2024 Youtube introductie:

Voorgeschiedenis

- De novelle is geschreven in augustus 1854 in Loenen aan de Vecht.
- Het handschrift is niet bewaard gebleven.
- De tekening bij de Geldersche volksalmanak is van de hand van Cremer.
- Diefstal en aanranding zijn de ondeugden in de novelle.
- Niet de hele Betuwse novelle is in dialect geschreven. Alleen de Betuwanaren spreken en denken in dialect.
- De novelle is gesitueerd in Heteren.

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 12 mei 2024.